BULHARSKO

Ohnivý tanec

BALGARI, BURGASKÁ OBLAST

Malinká vesnice Balgari na jihovýchodním výběžku Bulharska je jediné místo v zemi, kde každoročně probíhá původní autentická verze rituálního tance *nestinarstvo*. Účastníci, kterým se říká nestinari, tančí bosí na rozpálených uhlících, aby tak vesnici zajistili úrodu a štěstí.

Nestinarstvo je kombinací pohanských a křesťanských tradic. Tanečníci, kteří se před rituálem často nechávají uvést do transu, při tanci nosí velké ikony světců. Před přihlížejícím davem se za zvuku bubnů a dud pohupují po uhlících sem a tam a vykřikují u toho věštby.

Tanec se koná každoročně 3. června, na svátek sv. Konstantina a sv. Heleny.

S 42.087878 V 24.729355

Jezdec z Madary

MADARA, ŠUMENSKÁ OBLAST

Jezdec z Madary je vyobrazení muže na koni vytesané do skály. Jezdec probodává kopím lva a kousek za ním běží pes. Tento 2,6 metru vysoký reliéf nevyniká množstvím detailů, ale umístěním. Nachází se totiž ve výšce 23 metrů nad zemí na téměř vertikálním útesu a vyryt byl před necelými 1 300 lety.

Bulharsko bylo v té době nově vzniklým státem, který si užíval chvilkového míru s Byzantskou říší. Její císař Justinián II. byl právě sesazen, vyhoštěn a byl mu uříznut nos. Rozhodl se proto uzavřít smlouvu s bulharským chánem Tervelem, jenž mu slíbil 15 000 jezdců, kteří mu pomohou dobýt zpět Konstantinopol výměnou za dary, půdu a ruku Justiniánovy dcery. Císaři se tak podařilo dobýt zpět svůj trůn. Usedl na něj s novým nosem vyrobeným ze zlata, obrátil se proti Tervelovi a se znovunabytou mocí zaútočil na Bulharsko.

1 Blvd. Madara, 9700 Šumenská oblast. Jezdec se nachází krátkou jízdu taxíkem na východ od centra města.
S 43.277411 V 27.118917

1 300 let starý reliéf vyrytý do skalní stěny 23 metrů nad zemí

Dále v Bulharsku

Belogradčické skály

Belogradčik · Skály podivných tvarů jsou pojmenovány po stejně podivných legendách: Derviš, Rebel Velko a Školačka.

Vysílač Kaliakra

Bulgarevo · Obrovský nedokončený rádiový vysílač zde stojí jako připomínka pádu komunismu.

Památník Buzludža

KZANLAK, STARA PLANINA

Na vrcholu odlehlé hory stojí hladký šedý památník ve tvaru létajícího talíře jako ze sci-fi filmu. Jeho původ však odhaluje velká rudá hvězda na přilehlé věži. V 70. letech zde 6 000 pracovníků sedm let budovalo tento památník komunismu. (Každý Bulhar musel na stavbu povinně přispět.)

Když se roku 1989 vzdala Bulharská komunistická strana své moci a Bulharsko se změnilo v demokratický stát, Buzludža ztratila svůj význam. Brzy památník vydrancovali vandalové, kteří zničili umělecká díla uvnitř. Stavba zde stojí dodnes, její návštěva však spíše podpoří protikomunistické myšlenky, než aby vyvolala sentiment nad padlým režimem. Nad vstupem je velkými červenými písmeny napsáno „ZAPOMEŇTE NA MINULOST“.

Asi 11 kilometrů od sedla Šipka v horách Stara planina.
S 42.735819 V 25.393819 ➤

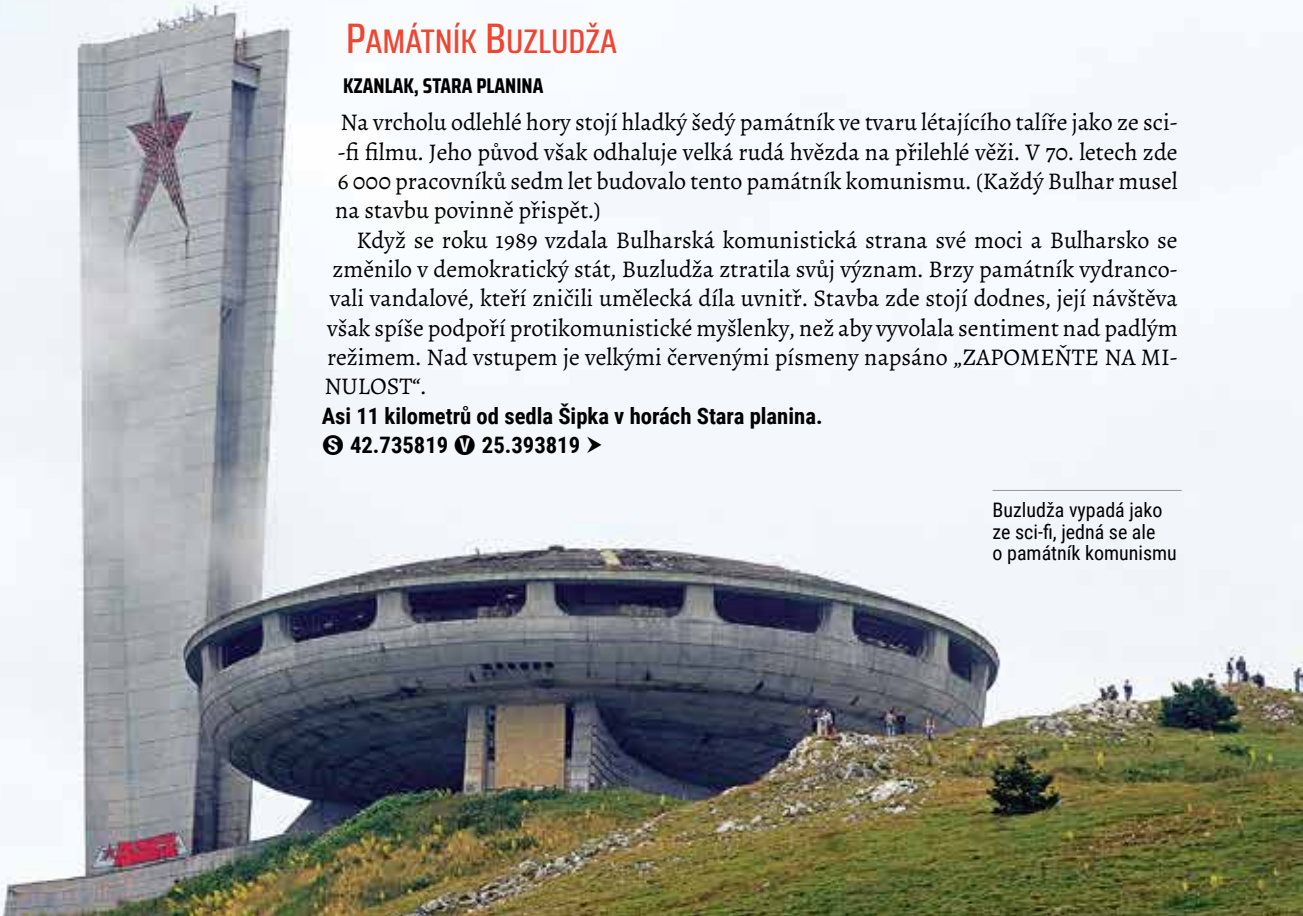

Buzludža vypadá jako ze sci-fi, jedná se ale o památník komunismu

Další brutalistické památníky v bývalé Jugoslávii

Během 60. a 70. let nařídil jugoslávský prezident Josip Broz Tito stavbu těchto památníků oslavujících komunismus nebo bitvy druhé světové války. Všechny jsou postaveny z betonu v architektonickém stylu brutalismu, který byl v socialistických zemích velmi populární kvůli důrazu na impozantní vzhled.

MRAKOVICA: PAMÁTNÍK REVOLUCE
Hora Kozara, Bosna a Hercegovina

PAMÁTNÍK KOSOVSKÁ MITROVICA
Kosovska Mitrovica, Srbsko

PAMÁTNÍK KOLAŠIN
Kolašin, Černá Hora

PAMÁTNÍK REVOLUCE V MOSLAVINĚ
Podgarić, Chorvatsko

PAMÁTNÍK ÚDOLÍ HRDINŮ
Tjentište, Bosna a Hercegovina

KAMENÝ KVĚT
Jasenovac, Chorvatsko

PAMÁTNÍK SVOBODY
Gevgelija, Makedonie

TŘI PĚSTI V PARKU BUBANJ
Niš, Srbsko

Válečný památník v Tjentišti v Bosně připomíná bitvu o Sutjesku

CHORVATSKO

Muzeum rozpadlých vztahů

ZÁHŘEB

Když se v roce 2003 po čtyřletém vztahu rozešli chorvatští umělci Olinka Višitica a Dražen Grubišić, žertovali, že si otevřou muzeum se všemi věcmi, které celé ty roky sdíleli. O tři roky později bylo Muzeum rozpadlých vztahů otevřeno.

Nachází se zde fascinující sbírka předmětů, kterými si páry vyjadřují lásku. Kromě klasických plyšových medvídků a dopisů se ve sbírce nachází také lahvičky naplněné slzami, sekera, papírové sáčky na zvracení a protéza nohy. Některé z těchto předmětů připomínají tragické momenty – sekerou žena rozmlátila nábytek bývalé přítelkyně. Jiné jsou však romantické. Papírové sáčky jsou z letadel milenců, kteří byli ve vztazích na dálku, a protéza nohy patří muži zamilovanému do své fyzioterapeutky.

Ćirilometodska 2, Záhřeb. Svezte se lanovkou, ať nemusíte pěšky do strmého kopce. Pokud jste nedávno ukončili vztah, můžete do muzea věnovat exponát.
S 45.815019 V 15.973434

Dále v Chorvatsku

Věznice Goli Otok

Goli Otok · Vězeňský tábor, který byl uzavřen roku 1988.

Teslův rodný dům a památník

Smiljan · Zde se dozvíte, jak byl Nikola Tesla vychováván na vesnici i jaké vědecké objevy v dospělosti učinil.

Mořské varhany

Zadar · Když mořské vlny naráží na trubky (píšťaly) tohoto architektonického objektu, začnou se z něj linout tóny.

ČESKO

Strahovský klášter

PRAHA

Hlavním lákadlem tohoto kláštera jsou ohromná knihovna s glóby ze 17. století, sbírka 60 000 starých svazků a barokní stropními fresky. Klášter byl postaven roku 1140 a byl několikrát poničen ve válkách a následně opravován.

Po prohlídce opravdu úchvatného Teologického a Filozofického sálu s knihovnami se podívejte i do přilehlého kabinetu kuriozit. Mezi náboženskými obětinami se zde nachází například vycpaný pták dodo, mísa naplněná ovocem z vosku nebo elektrický generátor.

Strahovské nádvoří 1, Praha.
S 50.086148 V 14.389252

Strop Teologického sálu je vyzdoben štukaturou a nástěnnými malbami z 18. století

Muzeum miniatur

PRAHA

Umělecká díla v tomto muzeu nejsou zachycena na plátnech, ale na semínkách máku, hmyzu, jehlách či vlasech a viditelná jsou pouze pod lupou či mikroskopem. Mezi místní exponáty patří šachovnice s figurami z hlaviček špendlíků, průvod velbloudů kráčejících v uchu jehly nebo zvířata nakreslená na noze komára. Někteří vystavení jedinci jsou také oblečení, jako třeba blecha, která má na sobě jezdecké boty a nese nůžky, klíč a zámek.

Umění v uchu jehly

Mezi umělce s pevnou rukou, kteří zdejší sbírku vytvořili, patří například Sibiřan Anatolij Koněnko, který maluje mezi jednotlivými údery srdce, záchvěvy by mu totiž malby zničily.

Strahovské nádvoří 11, Praha. Tramvajová zastávka Pohořelec.
S 50.087046 V 14.388449

Dále v Česku

Kapucínská hrobka

Brno · Místo posledního odpočinku 24 perfektně zachovaných těl kapucínských mnichů, kteří leží v řadách před velkým dřevěným křížem.

Kostnice Křtiny

Křtiny · V této kostnici se nacházejí lebky s černě nakreslenými vavřínovými věnci.

Muzeum alchymie

Kutná Hora · Muzeum a podzemní laboratoř moderního alchymisty Michala Pobera. Muzeum je plné kotlíků, lektvarů, vysvětlivek a modelů v životní velikosti.

Olomoucký orloj

Olomouc · Na orloj z 15. století byly během totalitní vlády vyvedeny postavy komunistických pracovníků.

Kostel sv. Jana Nepomuckého

Žďár nad Sázavou · Poutní kostel ve stylu barokní gotiky ukrývá ostatky sv. Jana Nepomuckého.

ESTONSKO

Námořní pevnost a věznice Patarei

TALLINN, HARJU

Námořní pevnost Patarei byla postavena v roce 1840 a mezi lety 1919 až 2002 byli ve zdejších temných, studených místnostech ubytovaní vězni. Od uzavření je věznice téměř netknutá, a to až do takových detailů, jako jsou použité vatové tamponky na operačním sále nebo fotografie žen vytrhané z časopisů a nalepené na zdi cel. Rezavá kolečková křesla, odlupující se barva a prachem pokryté perfektně ustlané postele vytvářejí strašidelnou atmosféru, kterou překoná jedině spoře osvětlená popravčí místnost.

Patarei je možno si pronajmout na svatbu či večírek.

Kalaranna 2, Tallinn. Pevnost je otevřená od května do října. Vystupte na autobusové zastávce Kalamaja.
S 59.445744 V 24.747194

Stěny zubařské ordinace v tomto vězení jsou natřeny uklidňující modrou barvou

Krátery na ostrově Saaremaa

KAALI, SAAREMAA

Názory na to, co přesně se stalo, se různí. Jisté však je, že někdy mezi lety 5 600 a 600 př. n. l. pronikl atmosférou velký meteorit, rozpadl se na menší části a ty dopadly na ostrov Saaremaa. Žár z dopadajících meteorů okamžitě zažehnul stromy v okruhu 5 kilometrů.

110 metrů široký kráter po pádu meteoru

Devět kráterů na ostrově podnítilo vznik mýtů. V největším z nich (110 x 22 metrů) se nahromadila voda a nyní se považuje za posvátné jezero. V době bronzové kolem něj dávní obyvatelé postavili zeď a nalezené stříbro a zvířecí kosti napovídají, že se jednalo o pohanské obětiště. Některé zvířecí ostatky pochází ze 17. století, tedy z doby dlouho poté, co církev tyto praktiky zakázala.

Nyní se zde nachází i muzeum meteorů, obchod se suvenýry, hotel a sauna.

Kaali Küla, Pihtla vald, Saaremaa.
S 58.303309 V 22.70604

MAĎARSKO

Semmelweisovo muzeum medicíny

BUDAPEŠŤ

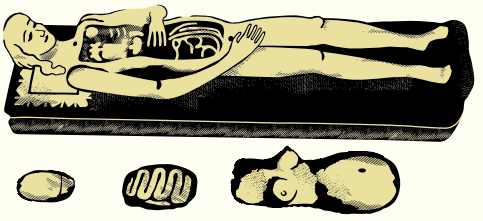

Muzeum představuje příběh nepochopeného muže, který se jen snažil udržovat nemocnici v čistotě

Muzeum ukrývá fascinující předměty jako anatomický model s odkrytými vnitřnostmi, starý stroj na rentgen nebo scvrklou hlavu. To vše v domě, kde se doktor Ignác Semmelweis narodil. Nejzajímavější je však samotný Semmelweisův život.

Ve 40. letech 19. století pracoval doktor v jedné budapešťské porodnici. V té době umírala třetina rodiček na bakteriální infekci, tzv. horečku omladnic. Semmelweis byl úmrtností žen zhrozen, její příčina mu však nebyla jasná. Začal si vést pečlivé zápisy o dění v porodnici a zjistil, že když se v ní vyskytovalo méně studentů medicíny, umíralo i méně rodiček.

Když v roce 1847 zemřel jeho přítel a lékař Jakob Kolletscha, Semmelweis konečně našel spojitost. Kolletscha zemřel poté, co se v márnici omylem říznul do prstu. Jeho pitva prokázala podobné znaky, jaké byly nalezeny v tělech zemřelých rodiček. Semmelweis dospěl k závěru, že za smrt žen mohou sami lékaři.

Doktor zavedl striktní pravidla na mytí rukou pro všechny lékaře na oddělení a úmrtnost rychle klesla z 18 % na 2,2 %. Semmelweis však nedokázal vysvětlit, proč tato metoda funguje. Objev Louise Pasteura o mikroskopickém původu infekcí byl totiž učiněn až o několik desetiletí později. Bez dostatečného vysvětlení byl objev zamítnut jako pouhá „mánie“.

Později lékař upadl do hluboké deprese, částečně i kvůli nepřijetí své teorie. Evropským lékařům psal ostré dopisy, ve kterých je kritizoval za jejich ignoranci a nazýval je vrahy. Roku 1865 byl poslán do sanatoria, kde zemřel na sepsi, nemoc, kterou se celý život snažil vymýtit.

Apród utca 1-3 1013, Budapešť. Zastávka autobusu Szarvas tér.
S 47.493588 V 19.043148

Seschlá ruka Štěpána I. leží v pozlacené vitríně budapešťské baziliky, která je po něm pojmenovaná

Svatá pravice

BUDAPEŠŤ

První maďarský král Štěpán I. Svatý zemřel již v 11. století, jeho pravá ruka je však v Budapešti k nalezení dodnes. Údajná moc uzdravovat zajistila Štěpánovi I. v roce 1083 kanonizaci. Při exhumaci těla bylo zjištěno, že jeho pravá ruka nepodléhá rozkladu, což bylo považováno za důkaz jeho svatosti.

Následující staletí se ruka předávala mezi mnoha zeměmi a majiteli. Během mongolské invaze na území Maďarska ve 13. století byla „pravačka" převezena do chorvatského Dubrovníku, kde ji dominikánští mnichové drželi v bezpečí. Tou dobou byla paže také nejspíš rozříznuta na dva kusy. (Rozřezávání těl světců bylo v té době běžné. Jednotlivé části se rozdělovaly mezi sousedící země, aby se zabránilo případným dohadům a nepokojům.)

Dnes je svatá pravice, kterou mladí Maďaři přezdívají „opičí pracka", uložena v bazilice sv. Štěpána v Budapešti. I když je již scvrklá a zažloutlá, působí dodnes silně a vzdorovitě, jak pevně svírá drahé kameny.

Bazilika sv. Štěpána, Szent István tér 1, Pest. St. Zastávka metra Bajcsy-Zsilinszky. Pravice je uložena v levé zadní části baziliky. Vhoďte 100forintovou minci do kasičky a ruku asi na 30 vteřin ozáří lampa.

S 47.500833 V 9.053889

Dále v Maďarsku

Jeskynní kaple v Gellértově hoře

Budapešť · Z jeskyně, ve které kdysi přebýval samotářský mnich je nyní kaple zasvěcená řádu sv. Pavla Prvního Poustevníka.

Muzeum elektroniky

Budapešť · V Elektrotechnikai Múzeu uvnitř bývalé trafostanice je vystaven Teslův transformátor a Van de Graffův generátor, společně s dalšími elektronickými kuriozitami.

Lékárnické muzeum Zlatý orel

Budapešť · Muzeum alchymie Arany Sas Patikamúzeum bylo založeno roku 1896 jako soukromá sbírka farmaceutických zvláštností.

Hrad Taródi Vár

Sopron · Hrad, postavený ve 20. století jedinou rodinou, je založen na středověkém modelu.

Vacovské mumie

Vác · V místní katedrále jsou uloženy stovky mumií v ručně malovaných rakvích zdobených krucifixy, květinami, citáty z Bible, anděly, lebkami a zkříženými hnáty, přesýpacími hodinami a dalšími symboly smrti.

Zemědělské muzeum

BUDAPEŠŤ

V budapešťském městském parku se mezi jezírky ve stínu stromů nachází Vajdahunyadský hrad. Nad stromy vykukuje vrchol věže a kupole zdobená tančícími postavami. Na první pohled se může zdát, že se jedná o barokní stavbu.

Když byl hrad v roce 1896 dokončen, byl vyroben z lepenky. Jednalo se totiž o exponát k příležitosti oslav milénia. Budova byla natolik populární, že se město rozhodlo postavit její skutečnou verzi. Stavba byla dokončena roku 1908 a stala se domovem Zemědělského muzea. Když vystoupíte po prudkých kamenných schodech, objeví se před vámi překvapivá sbírka.

V horním patře se nachází „Lovecký salónek" s krásnými klenutými stropy a vitrážovými okny. Na zdech visí řady paroží, rohů, kopyt, hlav, vycpaných ptáků a medvědů. Loveckou dekoraci doplňují příbory s rukojeťmi z rohů, brože, lustry a křesla z paroží. Zajímavým kouskem jsou i dva vycpaní jeleni s parohy zapleteným v souboji.

Vajdahunyadský hrad je kopií stejnojmenného hradu v Transylvánii

Vajdahunyadský hrad, Budapešť. Zastávka metra Széchenyi fürdő. Hrad se nachází uvnitř Městského parku.
S 47.516085 V 19.082501

LOTYŠSKO

Radioastronomická observatoř

IRBENE, VENTSPILS

Až do roku 1993 byl tento 32 metrů vysoký radiový přijímač v odlehlých lesích u Irbene tajnou špionážní základnou. Během studené války zde sovětští vojáci monitorovali komunikaci mezi zeměmi NATO. Po vyhlášení nezávislosti Lotyšska v roce 1991 sovětští vojáci zemi postupně opustili. Před odchodem však nalili do motorů kyselinu, přeřezali kabely a naházeli do mechanismu antény kusy kovu.

Přestože byl velký talíř (osmý největší na světě) značně poškozen, řádění vojáků přežil.

V červenci 1994 základnu převzala Lotyšská akademie věd a po

Rádiová stanice, kterou kdysi obývali zvědové, nyní slouží astrofyzikům

tříletých opravách se zde vědci začali věnovat studiu astronomie. Dnes zde pozorují kosmické záření a kosmické smetí.

Sovětská minulost je patrná i v Irbene, ze kterého se stalo město duchů s polorozpadlými budovami a opuštěným majetkem bývalých obyvatel.

Ances Irbene. LV-3612, Ventspils rajons. Irbene leží 3 hodiny jízdy autobusem na západ od Rigy. Stanice se nachází 32 kilometrů severně od Irbene. Observatoř nabízí prohlídky, které zahrnují výstup na dalekohled.
S 57.558056 V 21.857778

Hotel ve věznici Karosta

LIEPĀJA, KURONSKO

Karosta nabízí ubytování v instituci, která kdysi okrádala ty, kteří sem vstoupili, o svobodu a naději. Carské Rusko i Sovětský svaz do těchto studených, holých cel v době své nadvlády nad Lotyšskem posílaly válečné zajatce a politické vězně.

Vězení bylo uzavřeno v roce 1997, ale nyní slouží jako turistická atrakce, která návštěvníkům umožní poznat skutečný život odsouzených. Ti, kteří jsou na pobyt zde dost odvážní, si projdou výslechem, výhružkami, fyzickými tresty ve formě cvičení nebo úklidu a spánkem na podlaze uvnitř bezpečně zamčené cely. To vše za patřičný poplatek, samozřejmě.

Invalīdu iela 4, Liepāja. Vlakem z Rigy se sem dostanete za 3 hodiny.
S 56.546377 V 21.021032

LITVA

Hora křížů

MEŠKUIČIAI, ŠIAULIAI

Kříže se na tomto kopci hromadí již od 14. století, kdy nedaleké město Šiauliai obsadili rytíři Řádu mečových bratří. Během období nepokojů nebo okupací se zde vždy objevovaly další kříže jako symbol litevské nezávislosti. To bylo patrné zejména během povstání proti ruské nadvládě v roce 1831, kdy sem lidé nosili kříže na památku pohřešovaných a mrtvých povstalců. Roku 1895 zde bylo 150 velkých křížů. V roce 1940 jich bylo již na 400.

Během sovětské okupace, která probíhala mezi lety 1944–1991, byla hora třikrát vybagrována. Místní obyvatelé i poutníci sem pokaždé přinesli ještě větší počet křížů než předtím. Místo se proslavilo po celém světě, když jej roku 1993 navštívil papež Jan Pavel II. a poděkoval Litevcům za jejich neutuchající víru.

Nyní zde stojí asi 100 000 křížů. Věřící mohou sbírku rozšířit jakýmkoliv přírůstkem (nedávno se zde objevil jeden vyrobený z lega).

Hora se nachází 11 kilometrů severně od města Šiauliai, kam se dostanete autobusem z Vilniusu. V Šiauliai sedněte na autobus směrem do Jonikiškisu a vysedněte na zastávce Domantai. Odtud už je to ke křížům krátká procházka pěšky.
S 56.015278 V 23.416668

Přes 100 000 křížů různých velikostí se mačká na jediném kopci

DÁLE V LITVĚ

Vrch čarodějnic

Kurská kosa • Venkovní výstava 80 soch litevských lidových hrdinů se nachází na místě, na kterém se každoročně slaví letní slunovrat.

Grūtas Park

Druskininkai • V „zábavním" parku v sovětském stylu a zároveň muzeu pod širým nebem najdete repliku gulagů, včetně ostnatých drátů a strážních věží.

Muzeum čertů

Kaunas • Sbírka 3 000 děl představujících všemožná ztvárnění čertů a ďábla.

MAKEDONIE

Makedonium v Kruševu

KRUŠEVO, KRUŠEVO

Sférická budova na kopci nad středověkým městečkem Kruševo vypadá jako něco mezi kulisou z Hvězdných válek a obřím modelem viru. Ani jedno z toho však nebylo záměrem pro monument, který připomíná Llindenské povstání z roku 1903, během něhož skupina Makedonců vystoupila proti Osmanské říši ve snaze založit nezávislý stát. V noci na 2. srpna zabralo 800 rebelů Kruševo a vyhlásili zde tzv. Kruševskou republiku.

Ta existovala celých 10 dní, než ji turečtí vojáci zase získali zpět. Armáda 18 000 mužů se přihnala do města a zanechala za sebou vypálené a vydrancované domy. Přestože Kruševská republika neexistovala dlouho, 2. srpen byl v Makedonii prohlášen státním svátkem jako připomínka Llindenského povstání.

Památník Makedonium byl postaven roku 1973 a je vyobrazen i na bankovkách země. Památník má vitrážová okna a nachází se v něm hrobka a pomník Nikuly Kareva, vůdce povstání.

Makedonium připomíná Llindenské povstání

Kruševo leží 2 hodiny jízdy na jih od Skopje. Památník je nedaleko centra města.
S 41.377404 V 21.248334

POLSKO

Dům vzhůru nohama

SZYMBARK, POMOŘANSKO

V Centru vzdělávání a regionální podpory v Szymbarku se nachází zajímavé objekty: největší piano na světě, sbírka krabiček na tabák, pivovar a dvoupatrový dům, který je vzhůru nohama.

Dům byl postaven v roce 2007 a je dílem polského nadšence do historie Daniela Czapiewskiho, jenž vlastní stavební firmu.

Podle Czapiewskiho dům znázorňuje nejistotu, kterou Polsko procházelo na konci komunistické éry.

Z prohlídky vnitřních prostor se vám možná zamotá hlava

Uvnitř je dům dobově vybaven: V televizi běží propaganda ze 70. let a na stěnách visí výjevy znázorňující hrůzy chudoby, fašismu a hladomoru.

Při procházení místnostmi se vám možná trochu zamotá hlava. Stejně na tom byli i dělníci, kteří dům stavěli. Každé 3 hodiny si museli dát pauzu a vyjít ven, aby setřásli dezorientaci a mohli se zase vrátit k práci.

12 Szymbarskich Zakładników, Szymbark. Vesnice se nachází 40 minut jízdy od Gdaňsku.
S 54.218510 V 18.101100

Kapli solného dolu Wieliczka zdobí mimo jiné lustr ze soli

Solný důl Wieliczka

WIELICZKA, MALOPOLSKO

Těžba soli probíhala v těchto dolech od 13. století až do 90. let 20. století. Během let přeměnili horníci sedmipatrový podzemní důl na úchvatné solné město se sochami světců v životní velikosti, reliéfy s biblickými náměty a výjevy ze života horníků.

Na začátku 90. let zde vytvořili zatím nejambicióznější projekt – kapli sv. Kingy, patronky solných dolů. V 101 metrů hluboké kapli se nachází socha Krista na kříži, vyobrazení biblických scén, nástěnný reliéf da Vinciho *Poslední večeře* a dva oltáře. To vše samozřejmě ze soli. Ze stropu visí pět lustrů, které horníci vyrobili z rozpuštěné soli, aby z ní odstranili nečistoty, a následně zformovali do krystalů lesklých jako sklo.

Další zajímavostí je podzemní jezero, u kterého stojí nasvícená socha sv. Jana Nepomuckého, patrona lodníků. Užijte si chvíli rozjímání, než nasednete s dalšími pěti lidmi do malé hornické klece, která vás vyveze zpět na povrch.

Danilowicza 10, Wieliczka. Důl se nachází na předměstí Krakova, nejbližší vlaková stanice je Dworzec PKP Wieliczka-Rynek.

S 48.983039 V 20.055731

Stromům v Gryfinu se daří, i když jsou zkroucené jako paragraf

Pokroucený les

NOWE CZARNOWO, ZÁPADOPOMOŘANSKO

Gryfinovský les se na první pohled zdá zcela obyčejný. Po chvíli ale spatříte asi 400 borovic, které jsou u země zahnuté do velkého oblouku.

O vytvarování kmenů do tvaru písmene J se pravděpodobně přičinili lesníci, kteří ze stromů chtěli vyrábět ohýbaný nábytek. Borovice vysázené v roce 1930 nejprve 10 let normálně rostly, než se začaly kroutit. Dalším možným vysvětlením je, že za pokroucení mohou časté záplavy.

Gryfino leží 30 minut jízdy vlakem z polského Štětína.

S 53.214827 V 14.474695

Fotoplastikon

VARŠAVA, MAZOVSKO

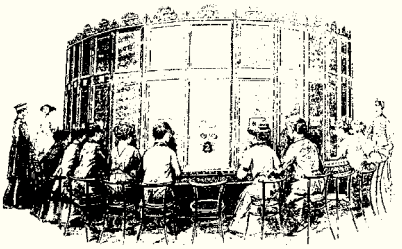

Před vznikem kin se evropská veřejnost chodila bavit do fotoplastikonu. Fotoplastikon neboli Kaiserpanorama je dřevěná konstrukce s kukátky, za kterými jsou vidět osvětlené stereoskopické fotografie. Stroj byl vynalezen v Německu v 19. století.

V první polovině 20. století bylo po celé Evropě asi 250 funkčních fotoplastikonů. Návštěvníci seděli u kukátek a udiveně sledovali zdánlivé 3D obrázky zobrazující scény z celého světa. Lidé si rozšiřovali obzory pozorováním fotografií afrických pouští, amerických měst či arktických expedicí.

Tento varšavský model pochází z roku 1905 a je jedním z mála dochovaných a dosud funkčních stereoskopů. Má 18 pozorovacích sedadel.

Aleje Jerozolimskie 51, Varšava. Fotoplastikon se nachází nedaleko zastávky metra Centrum.
S 52.231374 V 21.008064

Malovaná vesnička

ZALIPIE, MALOPOLSKO

Zalipie je malinká vesnička východně od Krakova, která neustále kvete. Zdi dřevěných domků jsou totiž zvenku i zevnitř zdobené květinovými vzory. Stejně tak je pomalovaná i místní studna. V kostele je Ježíš na kříži obklopen záplavou barevných květů. Rostlinné vzory jsou tu na kamnech, střechách, boudách pro psy i kurnících.

Tradice kreslení květin na každodenní předměty začala pravděpodobně na konci 19. století, kdy se hospodyňky snažily zakrýt černé šmouhy od sazí z kamen. Protože saze bylo těžké umýt, místní ženy se rozhodly je přemalovat nejprve na bílo a potom zakrýt barevnými květy. Když byla kamna na dříví nahrazena moderními sporáky, květinové vzory už byly po celé vesnici.

Ve vesnici Zalipie zdobí zdi domů zevnitř i zvenku malované květy

Tradice malovaných květů zde pokračuje dodnes. Každé jaro se koná soutěž o nejkrásnější pomalovanou chaloupku.

Zalipie je 90 minut jízdy od Krakova.
S 50.238222 V 20.847684

Dále v Polsku

Obyvatelné solné doly

Bochnia · V nejstarších solných dolech v Polsku najdete vše, co je k životu potřeba, a dokonce i takový luxus jako posilovnu a lázně.

Památník UFO

Emilcin · Místo nejdiskutovanějšího údajného UFO případu v Polsku.

Vysílač Konstantynow

Płocki · Trosky bývalého nejvyššího rádiového vysílače na světě, jehož výška dosahovala 646 metrů.

Skokanský můstek ve Skarpě

Varšava · V centru města se nachází zbytky skokanského můstku z 50. let.

RUMUNSKO

Veselý hřbitov

SĂPÂNȚA, MARAMUREȘ

Cimitrul Vesel neboli „Veselý hřbitov" je místem posledního odpočinku asi 600 osob, na jejichž hrobech jsou kříže s barevnými vyobrazeními jejich životních příběhů, veselých zážitků a posledních chvil. Nakresleny veselými barvami jsou zde životy téměř všech osob, které zemřely ve městě Săpânța. Na křížích jsou vyobrazeni vojáci, které stíná kat, či muž, jehož sráží autobus. Epigrafy jsou překvapivě upřímné a často i vtipné, například: „Pod tímto křížem leží má tchýně. Snažte se ji nerušit, nebo se vrátí domů a ukousne mi hlavu."

Unikátní styl hřbitova vytvořil Stan Ioan Pătraş, který začal ve věku 14 let zdobit náhrobky. Roku 1935 už Pătraş vymýšlel o nebožtících chytré a ironické básničky v místním dialektu a zároveň na kříže zvěčňoval, jak zemřeli.

Pătraş zemřel roku 1977, předtím si však sám vytvořil svůj kříž a svůj dům i řemeslo přenechal nejtalentovanějšímu učedníkovi Dumitru Popovi.

Od té doby pokračuje Pop v tradici a z Pătraşova domu udělal muzeum Veselého hřbitova s dílnou. I přes tragikomickou náturu mnoha pomníků Pop tvrdí, že si na jeho práci ještě nikdo nestěžoval. Říká: *„Jde o skutečný lidský život. Pokud se ten člověk rád napil, tak to řeknu, pokud rád pracoval, taky to řeknu... Na maloměstě se nic neutají. Rodiny si přejí zachycení opravdového života svých milovaných."*

Kostel Nanebevzetí, Săpânța. Hřbitov se nachází nedaleko hranic mezi Rumunskem a Ukrajinou u křižovatky silnic 19 a 183.
S 47.97131 V 23.694948

Dále v Rumunsku

Přírodovědné muzeum

Cluj-Napoca · Muzeum přírodní historie se nachází v kampusu Babes-Bolyaiovy univerzity a vypadá, jako by již snad 50 let bylo netknuté. Ošuntělá vycpaná zvířata shlíží ze zdí, skleněných vitrín i nepřístupného druhého patra.

Decebalova hlava

Orşova · Přestože vypadá 43metrová vousatá hlava vytesaná do kamene na kopci u Dunaje jako by vypadla ze Středozemě, jedná se o nedávný počin rumunského podnikatele. Když byly práce roku 2004 ukončeny, vznikla nejvyšší kamenná socha v Evropě.

Na Veselém hřbitově se život a smrt oslavují stejnou měrou